

GLAS GORENJSKE

UREJAJ UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNİ UREDNIK SLAVKO BEZNİK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRAJN, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOCI RAČUN PRI NB KRAJN-OKOLICA ST. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROCNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESECNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

Za enake delovne pogoje - enak davek

Bistvo nove davčne politike je, da bodo kmetijski proizvajalci za enake delovne pogoje tudi enako obdavčeni. S tem se v osnovi spreminja stari način obdavčenja, ki je enako bremenil le kmetovalce z enako stvarno proizvodnjo.

Z drugimi besedami, nov sistem ne bo več upošteval razlik v proizvodnji dveh enako velikih kmetov z enako kulturo zemljišča, marveč bo obema predpisani enak davek. Kdor bo bolje gospodaril, temu bo tudi več ostalo. Nova davčna politika bo torej vnesla v kmetijsko proizvodnjo vzpodbudo, ki je doslej ni bilo. Zato tudi marsikateri kmetovalci ni bil zainteresiran, proizvajati več kot za lastno potrebo, ker je bil oblavčen pač samo za tisto, kar je pridelal. Tržni presežki so se zato v primerjavi s predvojnimi močno zmanjšali, ne glede na to, da tržni presežki pred vojno niso bili realen odraz gospodarske zmogljivosti vasi, marveč odraz gospodarskega izkorisčanja vasi (davki, banke, industrija). Ko pa bo enkrat kmetovalci že vnaprej vedel svojo globalno davčno zadolžitev in ko se bodo ustallila objektivna merila za odmerjanje družbenih dajatev, potem bo gotovo gospodaril z večjo prizadovnostjo.

Stari davčni sistem (obdavčitev stvarnega dohodka) je ščitil predvsem drobnega proizvajalca na vasi. Nenosredno po socialistični revoluciji je bilo glede na takratno stopnjo razvoja proizvajalnih sil to tu di potrebitno, kot je bilo potrebno v interesu stotisočev predvojno do skrajnosti izkorisčenih dejstev, izvesti agrarno resorno, čeprav je bila leta s čisto gospodarskega stališča korak nazaj. V današnjem obdobju pa tak način zaščita gospodarsko sibkih kmetov ni več potreben. Taka zaščita bi samo na naši vasi ohranjevala gospodarsko in družbeno najzaostalejši element in onemočila razvoj našega kmetijstva. Popolnoma jasno je, da malli kmet, ki se je do danes obdržal na svojem koščku zemlje le za ceno skrajnih fizičnih naporov in po zaslugu povojne gospodarske (davčne) protekcije, nima kot kmetovalec prav nobenega izgleda in vedno stoji z eno nogo na pragu bede. Boljše življenje mu lahko zagotovi samo zaposlitev v industriji. Sedaj, ko se bo po dograditvi ključnih ob-

Franc Popit

Sklepi naj hodo rezultat, ne pa izhodišče razprav

O naloga novih okrajinih zborov proizvajalcev

Uredništvo je naprosilo tovariša Franca Popita, člana Izvršnega sveta Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije in sekretarja Okrajnega komiteja Zveze komunistov v Kranju, naj nam kot kandidat v Republiški zbor Ljudske skupščine v voilni enoti Smlednik - Cerkle - Šenčur - Preddvor - Jezersko napiše nekaj misli o naloga novoizvoljenih okrajinih zborov proizvajalcev.

Volilna agitacija bo z izvoštanjem odbornikov iz industrijske skupine v Okrajni zbor proizvajalcev že končana, ko bodo brali »Glasu Gorenjske« prejeli v roke svoj časopis. Zato naj velja nekaj besed doseganemu in prihodnjemu delu zobra proizvajalcev.

Zgodovinsko dejstvo, da so pred nekoliko leti neposredni proizvajalci prevzeli v imenu socialistične skupnosti upravo podjetij v svoje roke, dobiva iz dneva v dan konkretnejše oblike. Zgledu gospodarstva sledi v družbenem upravljanju celotno družbeno življenje. Načelo družbenega upravljanja bo dobilo globljo vsebino z razvojem gospodarskega sistema, čigar instrumenti so v obliki uredb že nekaj časa v javni razpravi in bodo začeli veljati v novem letom 1954.

Organji delavskega upravljanja z Republiškim in Zveznim zborom proizvajalcev razširjavajo vpliv neposrednih proizvajalcev daleč čez okvir komunalne skupnosti na širše, republiško in obče jugoslovansko torišče socialistične družbe. Delavski razred bo preko teh organov reševal probleme celotne socialistične skupnosti, kar tudi posebne naloge delovnih ljudi. Ti organi torej postajajo politična predstavninska telesa neposrednih proizvajalcev.

Zaradi take vsebine, kakršno dobivajo zbori proizvajalcev, je tudi med delavci in kmeti kranjskega okraja veliko zanimalo za to, koga bodo izvolili v zbor proizvajalcev, kakšen bo njegov sestav in kakšno njegovo bodoče delo. Že sedanji okrajni zbor proizvava-

jalci je opravil svoj obstojo pred lastnimi volvci, kakor tudi pred celotnim delavskim razredom. V reševanju raznih nalog — od postavljanja stopnje akumulacije, potrjevanja zaključnih računov in vsklajevanja tarifnih pravilnikov, do reguliranja upoštevanja presežka plač — je Okrajni zbor proizvajalcev navezel tesen stik z delovnimi kolektivi. Z odločnim stališčem pri raznih sklepih Okrajnega zabora, tudi s področja socialnega in kulturnega življenja, čuvanjem koriščenja delavskega razreda kot celote pred izkorisčanjem s strani njegovih posameznih delov — si je pridobil politično in kulturno avtoritetno.

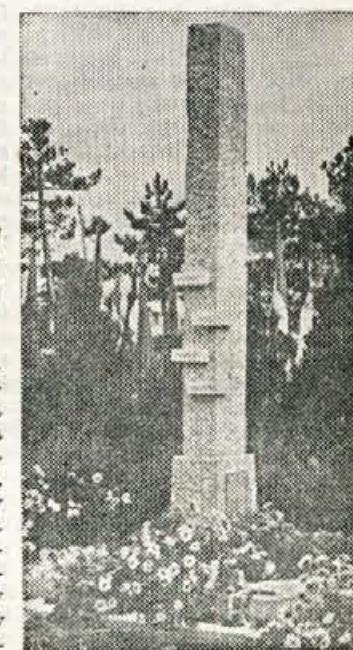
Teh uspehov mu nihče ne more zanikati, kljub raznim porodnim težavam, ki so obstajale. Tako se je n.pr. marsikateri član premalo aktivno angažiral v razpravah in delu, kazal premalo zanimanja, da bi se stalno seznanjal s širšo gospodarsko in politično problematiko in ne samo z vprašanjem lastne tovarne. Seje so bile redke in še te često vezane na zasedanje celotnega zabora. Zato so se nekatere stvari, o katerih bi moral razpravljati in sklepiti zbor proizvajalcev, rešile kar na sejah Gospodarskega sveta in njegovem odboru.

Vse te pomanjkljivosti si večja zapomniti pri delu novoizvoljenega zabora proizvajalcev. Ta bo imel še večje odgovornosti in naloge kot dosedanjih. Uredbe namreč prenašajo več pravic in dolžnosti navzpel, kar povzroča tudi nadaljnja decentralizacija raznih javnih služb, kot je n.pr. socialno zavarovanje itd.

Tem nalogam se bo že letos pridružilo sprejemanje družbe-

nega plana in proračuna za leto 1954. V tem bodo zavzemalo važno mesto investicije za družbeni standard, n.pr. za komunalne naprave, stanovanja, zdravstvene ustanove itd. Veliko pozornosti bo prav v letošnjem letu posvetiti razvijanju in obnavljanju proizvodnih kapacetov v tovarnah: »Sava«, »Inteks«, »Tiskarna« v Kranju, »Triglav«, »Pilarna« v Tržiču itd. Zavedati se moramo, da brez razvijanja proizvodnih sil ni ne napredka, ne socializma. Od razvijanja proizvodnih sil je odvisno blagostanje, živiljenjski standard, zaposlenost in socialistični razvoj. Seveda, Okrajni zbor proizvajalcev ne bo mogel mimo investicij, ki bodo služile povečanju proizvodnje v kmetijstvu.

Vse te in še mnoge naloge bodo zahtevali temeljitega obravnavanja z volvci. Zanj bodo deložni skrbeti, v neposrednem stiku z njimi, novoizvoljeni odborniki in poslanci. Tem nalogam se bodo morali posvetiti Socialistična zveza in sindikati, tako da bodo vsi naši načrti prediskutirani z vsemi plati, da se bodo volvci z njimi strinjali in dali novih podvod. Tako bodo sklepi rezultat at take razprave, ne pa njeni izhodišče.

Bazoviški spomenik

Žalna svečanost

V sredo zvečer so se predstavniki SZDL in ZK iz Kranja poklonili manom štirih junakov, ki so za svetle ideale in boljšo bodočnost na Bazovici žrtvovali svoja mlada življenja.

Zbrani so pred spomenikom Bazoviških žrtv v Prešernovem gaju položili venec in počastili njihov spomin z enomnim molkom.

Vsem tistim iridentistom, ki so se 4. novembra t-l. zbrali v Sredopolju, v slovenskem naselju, da »proslavijo« Vittorio Veneto, — svoj iridentistični praznik, odgovarjamo enodnevno in odločno, da nismo pozabili naših žrtv, ki smo jih dali za svoje pravice.

Po vsej Gorenjski so počastili spomin padlih borcev in talcev

Po obratih jeseniške železarne so se delavci že v soboto dopoldne in popoldne zbrali ob spominskih ploščah svojih padlih sodelavcev in prirejali žalne svečanosti. Proti večeru je bila žalna komemoracija pred domom jeseniške »Svobode«, na katerem je spominska plošča padlim partizanom in talcem. Zastopniki organizacij so položali venec, govorniki so obujali spomine na pokojne, ki so darovali svoja dragocena življenja za srečo bodočih pokolenj. Godbe in pevski zbori so nastopili z žalostinkami. Komemoracije so bile ob spomeniku Podmežaklju, na Javoriku, v Mostah pri Žirovnici in po drugih krajev Gorenjske.

Begunje in Draga, kraja, ki

sta prepojena s krvjo naših junakov, sta privabila to nedeljo na desetinje svojcev in drugih ljudi ob grobovih svojih padlih sodelavcev in prirejali žalne svečanosti. Proti večeru je bila žalna komemoracija pred domom jeseniške »Svobode«, na katerem je spominska plošča padlim partizanom in talcem.

Zastopniki organizacij so položali venec, govorniki so obujali spomine na pokojne, ki so darovali svoja dragocena življenja za srečo bodočih pokolenj. Godbe in pevski zbori so nastopili z žalostinkami. Komemoracije so bile ob spomeniku Podmežaklju, na Javoriku, v Mostah pri Žirovnici in po drugih krajev Gorenjske.

Ko je jeseniška godba odigrala žalostinko, je tov. Dolinšek, član CK ZKS stopil na mesto, kjer je stal pred leti kot talec. In dejal: »Vsako leto prihajamo na to mesto, vsako leto se spominjamo težkih dni in žrtv, ki so jih dali naši narodi, spominjam se naše borbe in prihajamo sem, da se poklonimo junakom. Naša borba in borba teh, ki počivajo pod rušo, je bila pravica.«

Poleg jeseniške godbe so na žalni svečanosti sodelovali tudi pevci iz Radovljice in Jesenic, begunjski pionirji so ob grobovih recitirali in vod JLA je izstrelil častno salvo. Po končani komemoraciji v Dragi se je razvil sprevod na vrt nekdanje kaznilnice, kjer je pokopan nekaj sto talcev. Tam je govoril tov. Potočnik, upravitelj osmorne šole v Begunjah. Številne delegacije iz vseh krajev Gorenjske so položile svoje vence. Ljudje pa so prihajali na grobišča se pozno v noč.

Tudi v Radovljici, ob grobniči padlih borcev Jelovške čete, med katerimi je veliko prvo borcev in med njimi narodni heroj tov. Jože Gregorčič, je bila žalna komemoracija. Govoril je predsednik okrajnega odbora ZB NOB tov. Ivan Berntonej-Johan. Delegacija ZB radovljiskega okraja je položila venec k spomeniku padlih borcev IV. bataljona Prešernove brigade na Pokljuki.

Bakrena ali pločevinasta streha?

O gradbeni in komunalni dejavnosti na Jesenicah

sredstev pa bo nadaljeval vsa započeta dela s polno paro, in poizkušal izpolniti letošnji program.

Gradnja stanovanjskih blokov na Plavžu lepo napreduje in gradbeno podjetje »Nova Gorica« zasluži za dobro organizacijo in uspešno delo polno priznanje. Le z graditvijo kolodvora se ne moremo povzeti. Kolodvor gradi gradbeno podjetje »Primorje«, investitor pa je JDZ. Kakor lani, so bile tudi letos težave z načrti, ki jih še vedno spreminjajo. Res pa je, da je slab teren zidavno izredno zavlek, saj je vzela gradnja temeljev lep čas. V letošnjem poletju so dogradili skelet in upali smo, da bodo dela hitro napredovala. Vendan temu ni tako. O strehi se niso mogli sporazumi. Investitor, ki je predvideval bakreno streho, ni pomislil, da imamo streho premalo. Z aluminijasto ali pa pločevinasto, ki je na Jesenicah dovolj, pa se menda no-

če zadovoljiti. Jesenčani se temu toliko bolj čudijo, ker krijejo na Jesenicah skoraj vse novo dograjene tovarniške objekte, kakor tudi stanovanjske bloke s pocinkano pločevinom.

Po današnjih izgledih ni upanja, da bi bila železniška poslopja kmalu dograjena. Ovire, kakor nesporazum glede načrtov, pomanjkanje bakrene pločevine in pomanjkanje delovne sile niso kdo ve kaj realni izgovori. Ker ni izgledov, da bi bili kolodvor dograjen v bližnji prihodnosti, Jesenčani in ostali potnikti, ki potujejo skozi Jesenic, upajo, da bodo uredili vsaj en prostor za zasilno uporabo, s čimer bi odpadla današnja baraka na nasproti strani ceste s povsem neodgovarjajočimi prostori.

Za individualno gradnjo dvostanovanjskih in tri stanovanjskih hišic je na Jesenicah izredno zanimanje. Krediti bodo interesenti v kratkem dvignili.

Preteklo soboto so nekdanji dijaki Tehnične srednje šole v Ljubljani, ki so danes zapošleni v »Iskri«, počastili šestdesetletnico svojega profesorja in dolgoletnega pedagoškega direktorja Tehnične srednje šole v Ljubljani tov. ing. Fridolinu Hacin.

Ob tem jubileju so ga njegovi nekdanji učenci povabili v Kranj, kjer so mu v tovarni pripravili pristrčen sprejem. Ravnatelj ing. Hacin si je ogledal tovarno in delovna mesta absolventov njegovega zavoda, ki jih ni nič manj kot 70 v »Iskri«.

Na sliki: Direktor ing. Hacin si v spremstvu oba svojih nekdanjih učencev, direktorja »Iskri« tov. Silva Hrasta in ing. Marijana Lavrenčiča ogleduje montažo telefonskih central.

Kaj bo z ženskimi društvimi

Razgovor s tovaršicom Miro Svetinovo

Antifašistična fronta žena je v teku svojega obstoja v načrnoosvobodilni borbi in v ljudski revoluciji ter povoju letih odigrala zgodovinsko važno vlogo in v svojem delu vzgojila množico žena, ki so se uveljavile v našem družbenem življenju in odšle na številne odgovorne položaje. Sedaj je ta razvoj prišel že tako daleč, da naše žene lahko napravijo dane nov korak naprej. O tem novem koraku je sklepal nedavni kongres Antifašistične fronte žena, ki je odločil, da se organizacija AFZ razpusti ter da se jugoslovanske žene poslužijo novih, višjih oblik sodelovanja v družbenem življenu.

Na Gorenjskem je med ženami, zlasti tistimi, ki so bile zelo dejavne v org. AFZ, v zadnjih tednih čutiti neko nesigurnost in neupravičeno nerazpoloženje v zvezi s tem sklepom. Te aktivistke ne vedo, kaj storiti, in samo čakajo »kakšna bo direktiva«. Niso se dobra spoznale z gradivom poslednjega kongresa AFZ in jim ni povsem jasno, kam naj v prihodnji usmerijo svoje naprave.

V zvezi s tem je sotrudnik »Glas Gorenjske« obiskal tovaršico Miro Svetinovo, predsednico Sveta za zdravstvo in socialno politiko pri Okrajnem ljudskem odboru v Kranju in članico Centralnega komiteja ZKS, in ji postavil nekoliko vprašanj v zvezi s tem položajem. Tovaršica Svetinova mu je razložila svoje mnenje in ga obvestila o sklepih torkove se je sekretariata Okrajnega odbora SZDL, ki je glavno točko svojega dnevnega reda posvetila prav istemu vprašanju. V nadaljevanju navajamo le nekaj glavnih misli, ki jih je posredovala tovaršica Svetinova.

Po diskusiji, ki so jo vedili že v republiškem merilu in ki se je nadaljevala tudi na omejeni seji sekretariata OO SZ DL, so v kranjskem okraju lahko prišli do že precej konkretnih sklepov in določili življenjskim potrebam ustrezno

smer, po kateri naj bi se v prihodnje nadaljevala dejavnost žena. Na seji je bila postavljena neka vrste ženska komisija pri Okrajnem odboru SZ DL, ki bo proučevala to vprašanje, pomagala preusmeriti delo ženskih aktivistk in zasledovala njihovo dejavnost. Pripravila bo širši posvet vidnejših ženskih in zastopnikov vseh tistih družbenih organizacij, ustanov in organov oblasti, katerih funkcije zadevajo v najbolj življenske interese žena. Tako se bo po obsežnejši razpravi in konkretnejših predlogih ustanovil tudi širok iniciativni odbor za ustanovitev okrajne zveze ženskih društev. V tem času bo tudi delo v posameznih smereh ženske aktivnosti toliko napredovalo, da bo lahko točneje reči, za katera društva obstoja stvarna potreba. Delo v njih se bo lahko že toliko ustalilo, da bo do Novega leta že mogoče izvoliti redno okrajno vodstvo zvezne ženskih društev.

Govorimo o »ženskih društvih«. To ime uporabljamo za to, ker pač ni boljšega, čeprav ne označuje tistega, kar je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bila — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bila — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o bojem:

Je tisoč problemov (šolske kuhihne, tečaji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFZ bi bila po svojem

Preusmeritev dela žena ni samo vprašanje AFZ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svojo ozko, ponekod že kar sekta AFZ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi samo one tvorile vsega njihovega članstva.

</

Jesenice

Nedavno je bil izdelan idejni načrt za gradnjo nove gimnazije na Jesenicah. Načrt, ki ga mora odobriti Št. svet za gospodarstvo LRS, predvideva poleg modernega gimnazijalnega poslopja še posebno stavbo za televadnico in stanovanjski blok za profesorje oziroma jeseniške prosvetne delavce. Verjetno bodo pričeli graditi gimnazijo že prihodnjo pomlad, ker njen sedanje poslopje z ozirom na visoko število otrok ne ustreza več. Z dograditvijo stanovanjskega bloka bo rešeno tudi vsekožni pereče stanovanjsko vprašanje jeseniških prosvetnih delavcev.

Na Jesenicah so že ustavili pripravljalni odbor, ki vodi predpriprave za čim dostopnejše organiziranje proslavitev Dneva republike. Na predvečer je predvidena povorka s proslavo ter premiera Kreftovih »Krajinških komedijantov« v Mestnem gledališču. Na praznik 29. novembra pa bodo organizirali posamezna društva na Jesenicah, na Javorini in na Hrušici samostojne akademije v počastitev praznika Ustanovitve Nove Jugoslavije. Ker so pričeli Jeseničani s predprapravami pravočasno, je pričakovati, da bo letosna proslavitev Dneva republike najlepša.

Loka

Da bi se volitvam dalo čim večji poudarek, je SZDL organizirala kulturni teden od 9. do 15. novembra. Ta teden bo z znanim nazivom »Loški teden« zaključen z veliko proslavo 15. novembra, ob prilikl otvoritve nove asfaltne ceste Trata — kolodvor — Škofja Loka. Za vsak dan v tem tedenu je predvidena vsaj ena prireditve. Tako bodo imeli večje vaje gaislici, nato bo akademija SKUD in »Svobode« na Trati, družbeni večer v domu JLA. Na predvečer sta povabljeni tudi kandidati zvezne skupščine B. Zilher in za republiško skupščino Mira Svetinova. Ta dan bodo tudi avto-moto dirke, štafeta, pionirske tekme, popoldne ostale športne prireditve, zvezec pa akademija v Škofji Loki.

Kamnik

Ljudska univerza je začela letošnjo sezono s predavanjem o Trstu, ki ga je imel tov. Ivan Regent. Govoril je o zgodovinskem razvoju tržaškega pristanišča in o gospodarski vlogi Trsta v preteklosti in v današnjih dneh. Polna dvorana občinstva je z zanimanjem sledila predavanju in na koncu so poslušalci izrazili željo, da bi jih tov. Regent še kdaj obiskal.

GORENJSKI PIONIR

Dragi Kosobrinček!

TRST JE NAŠ

V Trstu živijo slovenski pionirji, Angleži in Američani pa hočejo dati Trst — Italijanom. Oni bi zopet mučili naše ljudi. Pionirji ne bi smeli hodiči v slovensko šolo. Mučili bi jih. Zato mi ne damo Trsta.

Naši očetje se bodo borili zanj.

Breda Kričev, učenka 2. r. osm. šole, Mladinski dom v Kranju

S STRICEM NA TRIGLAVU

Moj stric je gorski reševalec. Rešil je že nad 10.000 ljudi.

Ko sem bil star tri leta, maje v nahrbniku nesel na Triglav. Ko sva prišla na vrh Triglava, sem nabral lep šopek planik in encian. Ko sem prišel domov, je bila mama zelo srečna, za šopek pa vesela. Jaz pa sem jokal, ker sem se hotel s stricem na Triglav.

Peter Čop

Prebrisani zajec

(Kitajska)

Na dnu velike reke je živel zmaj. Zivel je v svojem kriptalnem dvoru in vsi podložniki so ga imeli radi.

Nekoč zbolil. Vsi riblj zdravniki so ga zdravili, a nič ni pomagalo. Nazadnje pride stara storklja in ugotovi, da so edino zdravilo zajčja jetra. Toda v vsem podvodnem sve-

Ob rojstvu mladinskega gledališča v Kranju

Ideja o mladinskem gledališču ni nova, vendar vse do danes zaradi teh ali onih težav ni bila uresničena. Mladinski aktivisti so imeli svoja kulturno umetniška društva ali sekcije, vendar so le bolj životari. Pionirskega sveta Center je prav tako imel svojo pionirske igralsko skupinico, ki se nam je lajli predstavila z Narcisami in žigo Nogico. To sta bili pravzaprav edini igrieri, ki nam jih je posredovala mladina, istočasno pa tudi prvi koraki k uresničitvi lepe misli o mladinskem gledališču.

Pripravljalni odbor, ki se je sestal na pobudo Mestnega komiteja LMS, je razpisal avdijijo in zbral mladino, ki ima veselje do ligranja. Ze do sedaj jim je uspelo pridobiti 70 članov, vendar pravijo, da je med fanti premalo zanimanja. Uspelo jim je, da so v delokrog mladega teatra zajeli delavsko, dijaško in visokošolsko mladino.

Namen gledališča je, pridobi čimveč mladih igralcev in jim dati umetniško osnovno ligranje. Poleg tega pa je vodstvo mladinske organizacije z mladinskim gledališčem želelo ustvariti novo obliko dela z mladino. Z igrami, debatnimi večeri ipd., želite edvrniti mladino slabemu vplivu alkohola in pneročevanju sploh, ki so mu mladi ljudje, žal, preveč naklonjeni. Za sedaj bo Mestno

mladinska gledališča uprizarjalo le mladinske igre, da izpopolni vzel, ki jo imata Prešernove gledališča in kino, iz objektivnih razlogov seveda, namreč premalo mladini primernih predstav.

Kot vsak začetek sta bila tudi ustanovitev in razvoj mladinskega gledališča težka. Gledališče je pričelo delati pravzaprav iz nič. Vendar je šlo kmalu na bolje, kajti našli so ljudi, ki so želeli pomagati tej mladi ustanovi. Prešernovo gledališče pa je z velikim razumevanjem prevzele patronat nad mlajšim kolegom. Pomoč, ki jo nudi PG je izdatna, in mladinsko gledališče si bo s počaranjem otroškimi kostumi, kulisami itd., lahko ustvari lastno premoženje, z dogovorjenim izposojanjem gledališčnih rekvizitov pa se bodo lahko izognili težavam, ki jih imajo vsa gledališča. Prav tako je PG oskrbelo napeljavo električne v mladinskom gledališču. Poleg teh materialnih dobrin pa PG s strokovnimi našviti pomaga mladim igralcem, da bodo premagali začetniške spodrljaje.

Mladinsko gledališče, ki bo v soboto otvorilo svojo sezono, je kot prvo delo želelo upraviti nekaj domačega. Izbrali so igrico prof. Maruška »Dežela Lenuharja«, ki bo istočasno tudi krstna predstava. Poleg tega dela bodo uprizorili še 5

ali 6 premier: Emili in detektivi, Srečni dnevi, Slep ulica itd. Seveda bo poudarek na uglašenih svetovljanskih manir. Četudi mu srebro prepleta lase že več desetletje, je vendar ta pokončimo še vedeni ves živ, bistrih misli in trdno na strani borcov za nov, lepši svet, za socialistično družbo.

Za ta bodoči svet in za novega, boljšega človeka je milični del vse svoje dolgo življenje. Kot slovenski pisatelj, kritik in esejist je bil vse skozi naprednjak, oster v polemizi z mračnjaštvom in marljiv znanstveni sodelavec mnogim vodilnim slavistom; predvsem pok. dr. Fr. Kldriču, ki mu je pomagal pri zbiranju prešernoslovenskih arhivalij.

Naš ugledni jubilant se je rodil 9. novembra 1873., s pisanjem v knjigi obliki kar v 2 izdajah. Leta 1922. je izdal knjigo o Koroški »Naša bol«, ki je dovolj izpricala Rozmanovo redoljubje. Najgloblje svoje misli pa je izbil v knjigo »Novo erotiko« (izšla 1. 1923), ki pa je, žal, postala tudi njegova literarna labodja pesem. Seveda, če izvzamemo njegove manjše koncepte, ki jih smuje še danes. Prav poseben literarni biser pa je njegov gla-

družbo v Kranju ne pozna tega našega uglednega someščana, človeka ljubeznivega nastopa in uglašenih svetovljanskih manir? Četudi mu srebro prepleta lase že več desetletje, je vendar ta pokončimo še vedeni ves živ, bistrih misli in trdno na strani borcov za nov, lepši svet, za socialistično družbo.

Za skupnost najdragocenije je bilo Rozmanovo tisto, zvesto in marljivo raziskovanje Prešernovega življenja in dela. Med drugim je našel pesnikov zapuščinski akt, ki je veljal do 1. 1920 za Izgubljenega.

Bogastvo in resnična vrednost našega častitljivega so-

deka in smiselnost ustrezajoč prevod Prešernove nemške pesmi »Zakaj njo, vredno...«

Za skupnost najdragocenije je bilo Rozmanovo tisto, zvesto in marljivo raziskovanje Prešernovega življenja in dela. Med drugim je našel pesnikov zapuščinski akt, ki je veljal do 1. 1920 za Izgubljenega.

Bogastvo in resnična vrednost našega častitljivega so-

deka in smiselnost ustrezajoč prevod Prešernove nemške pesmi »Zakaj njo, vredno...«

Tak moč, ponosen poštenjak in zasižen kulturni delavec, je gotovo naš Ivan Rozman. Od njega se moramo vsi mlajši učiti prave domovinske ljubezni, od njega moramo prevesti žar toplega odnosa do našega Kranja in do našega človeka.

Spoštovanemu somesčanu in dragemu prijatelju iskreno vse želimo, da bi še dolgo živel med nami, da bi bil zdøy in srečen. C. Z.

„Miklova Zala“ v Žireh

Dramski skupina SKUD »Ozupančič« iz Žirov je ob pomenu domačega študentskega kluba uprizorila v tej sezoni že kar dvoje dramskih del. Prva premiera je bila Norman Krasne »Draga Ruth«, uprizorjena 12. septembra, a druga, Žilkovala »Miklova Zala«, ki so jo prvič uprizorili 22. oktobra za proslavo 10. obletnice osvoboditve Žirov. Ob obeh premierah

»Miklova Zala« je ljudska igra, ki po svojih množičnih nastopih zahteva od režisera in igralcev polno življenskih izkušenj in doganj. Žilkovala obdelava »Miklova Zala« je po polnoma drugačna od Špicarjeve dramski obdelave. Njegova Zala ni več tako sočilava in mistična junakinja, v njej je vse bolj poudarjen socialni moment. Zala namesto po vrnitvi iz turškega suženjstva vzame za moža Davorina - hlapca, ne pa Mirka - gruntarja, id jo je zatajil.

Takšna »Miklova Zala« je v Žireh po premieri doživel žal, ki so bile vse dobro občiske. Uspeha pa ni prinesla samo pisec igre, temveč tudi dober uprizoritv Žirovskih igralcev in spremni ter do podrobnosti dognani režij tov. Silvo Ovsenika. Množični nastopi kmečkih puntarjev, vaških svatov in Turkov so res podani, ves tok igre ima pravo dinamičnost in izraža pristno življensko dogajanje v naši nedavni preteklosti. Če uocestvujemo še, da je režiser imel v vrstah igralcev več novicev, je to še toliko bolj vredno pohvale. Od glavnih igralcev so se posebno izkazali Silvo Ovsenik v vlogi Mirka, Franc Kavčič v vlogi Davorina, Miro Žlajpah kot Tersoglav, Franc Kopča kot turški noveljnik in Metod Ernožnik kot kmečki fant Tevže. V ženskih vlogah je bila odlična Vlka Kržšnik-Almira, prav dobrata bila tudi Manica Kolenčeva Zala in Zinka Berčič kot Miklovka.

Glasbena šola na Jesenicah

S strekovnostjo in prizadevnostjo predavateljskega zbora jeseniška glasbena šola iz leta v letu vidno napreduje. Zadnje leto je bila na Šoli ustanovljena že Šolski godalni orkester, ki ga sestavljajo gojenci in predavatelji ter ostali jeseniški glasbeniki. Ker je bila jeseniška glasbena šola edina za vse gornjo Gorenjsko, so že lansko leto organizirali na Bledu glasbeni tečaj, ki je bil z letosnjim šolskim letom reorganiziran v dvoletno priravnico za jeseniško glasbeno šolo. Pa tudi v Bohinjski Bistrici so pričeli na pobudo SZDL s pričetkom letosnjega šolskega leta razpravljati o nujnosti glasbenega pouka za bohinjsko mladino. Odločili so se za organiziranje glasbenega tečaja, ki bo pripravljal učence za vstop v jeseniško glasbeno šolo. V tečaj je bilo sprejetih 40 otrok.

GLAS GORENJSKE 3

2000 dijakov v nižjih - 136 pa v višjih gimnazijah

OLO Radovljica je razpravljal o desetletnem programu kulturno-prosvetne dejavnosti

za desetletni program kulturno-prosvetne dejavnosti v okraju. Imenovali so tudi upravne odobre za Mladinsko in Klimatsko okrevališče v Gozdru in Posavcu ter potrdili dogovor o pašniških pravicah na obmежnih plantinah med Južnoсловijo in Avstrijo v radovljiskem okraju.

Glavna točka dnevnega reda je bilo razpravljanje o kulturno-prosvetnih problemih v okraju. Namen razprave je bil predvsem ta, da se odborniki spoznajo s celotno problematiko okraja. Po programu, ki ga je predložil svet za kulturo in prosveto, naj bi predvsem ustalili materialne pogoje za uspešen razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti. Zgraditi bodo morali vrsto novih sol, otroških vrtec, kulturnih domov, televidnic itd. Desetletni program, ki ga je predložil svet za prosveto in kulturo, predvideva v prihodnjih desetih letih 16 otroških vrtec za pribljeno 1500 otrok. Družbeni načrt določa zgraditev novih sol v Breznici, Gozdru, Lipnici in Gorjah, 10-letni program pa predvideva gradnjo in razširitve še nadaljnih 12 osnovnih sol in 5 gimnazij s skupaj 109 učnilišči za najmanj 3500 otrok, gradnjo 12 kulturnih domov s primernimi dvoranami, odri, televodnicami in vrst drugih naprav.

Razumljivo je, da je za vsak razvoj, bodisi gospodarski ali kulturni, treba nujno zagotoviti materialne pogoje, toda vseh potreb, ki jih navaja ta program tudi v 10 letih ne bodo mogli izpolnit, če ne bodo istočasno posvetili več pažnje samopravljaju in demokratizaciji kulturno-prosvetnega življenja. Kljub temu, da se je diskutiral prvotno nujnost, bo pripravljal učence za vstop v jeseniško glasbeno šolo. V tečaj je bilo sprejetih 40 otrok.

Mengeš

Glasbena šola je v drugem letu svojega delovanja dosegla lep napredok. V šolo se je vpisalo 220 učencev. Med njimi je največ delavske mladine. Kdo v Kranju ne pozna tega našega uglednega someščana, človeka ljubeznivega nastopa in uglašenih svetovljanskih manir? Četudi mu srebro prepleta lase že več desetletje, je vendar ta pokončimo še vedeni ves živ, bistrih misli in trdno na strani borcov za nov, lepši svet, za socialistično družbo.

Za skupnost najdragocenije je bilo Rozmanovo tisto, zvesto in marljivo raziskovanje Prešernovega življenja in dela. Med drugim je našel pesnikov zapuščinski akt, ki je veljal do 1. 1920 za Izgubljenega.

Za skupnost najdragocenije je bilo Rozmanovo tisto, zvesto in marljivo raziskovanje Prešernovega življenja in dela. Med drugim je našel pesnikov zapuščinski akt, ki je veljal do 1. 1920 za Izgubljenega.

Za skupnost najdragocenije je bilo Rozmanovo tisto, zvesto in marljivo raziskovanje Prešernovega življenja in dela. Med drugim je našel pesnikov zapuščinski akt, ki je veljal do 1. 1920 za Izgubljenega.

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Iz Kamnika

Tovariš Rudolf Janko, predsednik Republiškega sveta Zvezne sindikatov za Slovenijo in član CK ZKS je v ponedeljek, 2. novembra, obiskal delavce podjetja »Kamnik«, ki so imeli predvabilno zborovanje v Domu kulture. Kamničani so ga izbrali za kandidata v Zvezni zbor protizavalcev. Tov. Janko je govoril o pomenu novembarskih volitev, o zborih proizvalcev, ki bodo postali pomemben činitelj v razvoju našega socialističnega gospodarstva. Dejal je tudi, da smo dosegli precejšnje uspehe prav na področju socialne zaštite.

Zivljenska raven naših delovnih ljudi se ni dosegla začlene višine. Še vedno naletimo na različne težave in marsičevi se moramo odreči tudi zato, ker porabimo veliko sredstev za obrambne namene. Delali smo pravilno. Zadnji dogodiški v zvezi s Trstom so pokazali, da moramo biti vedno pripravljeni! Voltivi so govoriku izrazili svoje odobravanje.

Betonška cesta pred vhodom v Podjetje Kamnik je že gotova, zdaj bodo pa pristopili k uravnemu prostoru od ceste do kulturnega doma. Ker namenljavajo prostor nekdajnega te-

tujski promet je na kamni-

lovališča pred tovarno spremeniti v park, bi bilo nujno potrebno, da tudi cestna uprava podaljša betonsko cesto do začetka tovarniškega zida, s čimer bi bilo za vedno rešeno tudi vprašanje odtoka vode, ki pri sedanjem stanju ne obeta zadovoljivega izboljšanja.

Iz Domžal

V kratkem bo zoper pričela delovati »Ljudska univerza« v Domžalah. Otvoritveno predavanje bo imel tov. Tomo Brejc, naslednje predavanje pa tov. Ivan Regent.

*

Na občnem zboru Svobode je bil izvoljen upravni in nadzorni odbor, tehnični in umetniški svet. Predsednik je postal tov. Albin Hvastja. Igralska skupina je pretekli mesec z opereto »Plantinska roža« govorila v Komendi, na Crnučah, Viru in Prevojah.

*

Železniško postajo v Domžalah že dalj časa popravljajo. Kljub adaptacijam pa domžalska postaja še ne bo primsena za toliko potnikov. Zaradi to bilo nujno, da bi dobile Domžale novo, dovolj veliko in lepo železniško postajo, vsaj tako kakor je v Trzinu.

Tujski promet je na kamni-

ski progi tako močno razvit, da bi železniška direkcija moralna investirati potrebne krepite za gradnjo novih železniških postaj tam, kjer postaje ustrezajo potrebam in estetičnim načelom.

*

UROJ je pričelo z rednimi predavanji. Poleg teoretičnih predavanj je odbor sklenil, da se bodo pričele tudi praktične vaje in ekskurzije.

*

Zadnje čase je telovadnica v Domžalah zoper oživila. Voditeljski zbor je sklenil, da bo predvsem dobro organiziral telovadbo za pionirje. To se je voditeljem tudi posrečilo. Prilagodili so lepo število osnovnošolske in gimnazijalne mladine, ki redno in z veseljem obiskuje telovadbo.

*

Predvabilne priprave v Domžalah so v polnem teklu. Kandidat za Republiški zbor je Iv. Novak-Očka, za Zvezni zbor pa častni domžalski mestčan tov. Tomo Brejc. Na Glavnem trgu bo 15. novembra dopolne veliko predvabilno zborovanje za vse volivce iz domžalske občine.

*

Na gimnaziji v Domžalah je začela delovati mlečna kuhična, kjer prejemajo dijaki v glavnem odmoru topila jedila.

Š P O R T

Korotan : Sloboda (Varaždin) 5 : 4 (3 : 1)

Nedeljska tekma med Korotanom in Slobodo iz Varaždina stavlja moštvo ljudje, ki jim nogomet ni španska vas. Vendar pa ne morem razumeti (kljub temu, da vem, da ni igralcev), kako morejo postaviti na mesto srednjega napadalca Brezarja II., ki nima pojma kaj in kako naj igra. Nikogar ni, ki bi res zнал pozvezati obrambo z napadom, zato so igrači »razbita« celota in res ne morejo predstavljati nevarnega nasprotnika.

Kamnik prvi - uspeh Jeseničanov

Preteklo nedeljo je bilo digrano zadnje, 14. kolo v ljubljanski skupini prve slovenske odobjekarske lige. Prvo mesto je zasedlo, kakor je bilo pričakovati moštvo SSD Kamnika, ki si je z zadnjim zamago nad »Papirnaričem« iz Vevč s 3 : 0 w.o. zagotovilo 2. točki naskoka pred Zelezničarjem II. iz Ljubljane. To, da je drugi finalist Zelezničarj in ne Ilirija, je precejšnje presečenje, katerega so nam pripravili mladi, mnogo obetajoči Jeseničani s svojo zmagom nad Ilirijo s 3 : 2 (15:11, 5:15, 8:15, 16:14). Jeseničani so si s to, kakor tudi z zmago prejšnje nedelje nad Kamnikom (3:2), zagotovili ugodno 5. mesto, kar je zanje, kot novice, vsekakor velik uspeh. Tudi »Prešeren« (Radovljica) je bil to nedeljo uspešen, saj je s 3:0 w.o. odigravil »Elektro« in se s tem izmazal iz nevarne cone, v katero je zasedel v 13. kolu, ko je izgubil srečanje z »Ilirijo« s 3:1.

Kakor v ljubljanski skupini, tako je tudi v štajerski skupini zadnje kolo prineslo presečenje in določilo v finale poleg »Fužinarja« (Guštanj)

stavijo moštvo ljudje, ki jim nogomet ni španska vas. Vendar pa ne morem razumeti (kljub temu, da vem, da ni igralcev), kako morejo postaviti na mesto srednjega napadalca Brezarja II., ki nima pojma kaj in kako naj igra. Nikogar ni, ki bi res zнал pozvezati obrambo z napadom, zato so igrači »razbita« celota in res ne morejo predstavljati nevarnega nasprotnika.

SPORED PRVENSTVENIH TEKEM GORENJSKE

za nedeljo, 15. novembra 1953

V Tržiču, igrišče Ljubljana; ob 14:30: Ljubljelj : Projektor, službojuči Dobrin.

V Lescah: Prešeren : Hrušica, službojuči Vovk, čas po sporazumu.

Na Jesenicih, igrišče Jesenice; ob 14:30: Jesenice B : Železničarji, službojuči Taler.

V Škofji Loki; ob 14:30: Ločan : Gumar, službojuči Maraguč.

V Kranju, igrišče Korotana; ob 13. uri: Korotan B : Bled, službojuči Smole.

Obrazec E-5, E-6), predpis prispevkov, kratkoročne dajatve (bolniške hranarine, potni stroški, dodatek za opremo novorojenčkov); finančni oddelek zaveda: izplačila kratkoročnih dajatev in pogrebni, tekoči račun delodajalcev; zasljevanje prič o dejavnosti za vpis v delavske knjižice.

Kakor v ljubljanski skupini, tako je tudi v štajerski skupini zadnje kolo prineslo presečenje in določilo v finale poleg »Fužinarja« (Guštanj)

DEZURNA SLUŽBA

Dežurna zdravniška služba v območju ljudskega občinskega odbora mestne občine Jesenice od 6. do 13. novembra: dr. Milan Čeh, Titova 4, Jesenice — Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

Prešernova gledališče Kranj

Nedelja, 8. nov. ob 16. uri: Cankar, »Hlapec« — izven. Vlogi župnika nastopa član lj. Dramje MILAN SKRBINSEK.

Torek, 10. nov. ob 20. uri: Gheri, »Sesto nadstropje« — izven.

Cetrtek, 12. nov. ob 16. uri: Klabund, »Krog s kredo« — red popoldanski in izven.

Mestno mladinsko gledališče Kranj

Sobota, 7. nov. ob 20. uri: Lojze Maruško, »Dežela Lenuharja« — premiera, izven.

Nedelja, 8. nov. ob 16. uri: Lojze Maruško, »Dežela Lenuharja« — izven.

Cetrtek, 12. nov. ob 16. uri: Lojze Maruško, »Dežela Lenuharja« — predst. za II. gimnazijo Kranj.

OKRAJNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE NA JESENICAH

Prtečki petek so se v dvorani godbenega doma v Domžalah zbrali k redni seji odborniki LOMO Domžale, na kateri so izvolili novega predsednika občine. Kakor je naš list že poročal, je prejšnji predsednik LOMO moral odstopiti, ker so se pod njegovim upravljanjem zgodile razne nepravilnosti, ki so jih odkrili član ZK.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelšče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikluž, ki je ob tej priloki imel krajski govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialnoskrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirc. Na

GLAS GORENJSKE

K ŠTEV. 45

Priloga za poduk in razvedrilo

7. XI. 1953

IZ INDIJE —

Petletka na 670 straneh

(Nadaljevanje in konec)

»Kaj pa industrija?« smo se vprašali pred tednom.

»Kaj pa industrija?« se sprašujejo tudi v Indiji. O tem imajo najzadlžnejše ideje in na prvi pogled najneverjetnejše pojme. Prepletajo se misli o indijskih vasi kot osnovi narodnega gospodarstva, o sovjetskem planiranju težke industrije, o japonski elektrificirani domači industriji, o demokratičnem planiranju za razliko od »totalitarnega«, o laburistični »državi blagostanja«, o socializmu. Celo pri nekaterih socialistih prevladujejo nauki Mahatme Gandija o ročnih statvah, vretenu in preslici.

»Kaj pa industrija?« sprašujejo. In odgovarjajo — posamezniki in stranke, instituti in komisije. Ne bi se moglo reči, da ima katera kolikoli od indijskih strank določeno stališče. Se v vladni stranki, v stranki Indijskega nacionalnega kongresa, si niso edini. Njen predsednik, J. Nehru podpira razvoj industrije, velik del vodstva pa ji nasprotuje. Ne gre za brezpomembne nesporazume, gra za nasprotja v osnovnem vprašanju državne gospodarske politike, ki bo v prihodnjem, najkasneje pa ob sprejetju naslednjega gospodarskega načrta, stopilo v ospredje in morda pomenilo preizkusni kamen, okoli katerega se bodo grupirale družbenje in politične sile.

Sedanjem petletnim gospodarski načrt dodeljuje industrializaciji komaj 8,4% sredstev, če ne upoštevamo velikih naprav za namakanje, elektrifikacijo in transport. Očitno je to le deloma posledica okoliščine, da je pri današnjem stanju krogotok kapitala pri majhnih investicijah v poljedelstvu se vedno hitrejši kot v velikih industrijskih objektih. Očitno je današnja oblika indijske petletke tudi kompromis med nasprotujočimi si mnenji o nadaljnjem razvoju indijskega gospodarstva.

Vse te razlike bi bilo težko razumeti, ko za njimi ne bi poiskali določenih družbenih skupin in gmočnih koristih. Pri vladni stranki je to prav očvidno. Opraviti imamo z veleposestniki, ki jim prav gotovni do razvoja industrije, razen tistih panog seveda, katerim bi lahko ugodno prodajali »svoj pridelek«. Potem — meščanstvo, buržoazija, različnih izvorov in poklicev.

Večina indijskega meščanstva je trgovska buržoazija iz kaste obrtnikov. Zrasla je iz raznih zbiralcev davkov, vaških oderuhov, veržnikov in

posestnikov. Pravzaprav živi od kmetovega znoja in se močno upira vsaki radikalni agrarni reformi. Drži se je še stara predkapitalistična miselnost iz časov prvotne akumulacije. Grabi denar, hlasta za lahkim in hitrim dobiškom. Zanje nič nenavadnega, če se ji kapital obrne tudi po petkrat ali šestkrat v letu. Vztraja pri visoki obrestni meri, ki včasih doseže tudi po 80%. Ta sloj meščanstva seveda nima nobenega navdušenja za graditev težke industrije in tistih ključnih objektov, na katerih bi počivalo prihodnje trdno in uravnoteženo gospodarstvo v tej ogromni, pa vendar šibki in neuravnovešeni deželi. Poseduje seveda tudi industrijo, vendar je videti že na prvi pogled, s kakšno izkorisčevalsko in kratekovidno pobudo, je bila zgrajena in kako jo danes upravlja. Slabe stavbe, starinski, že danovno amortizirani stroji, obupni delovni pogoji, odpuscanje tisočerih delavcev, —

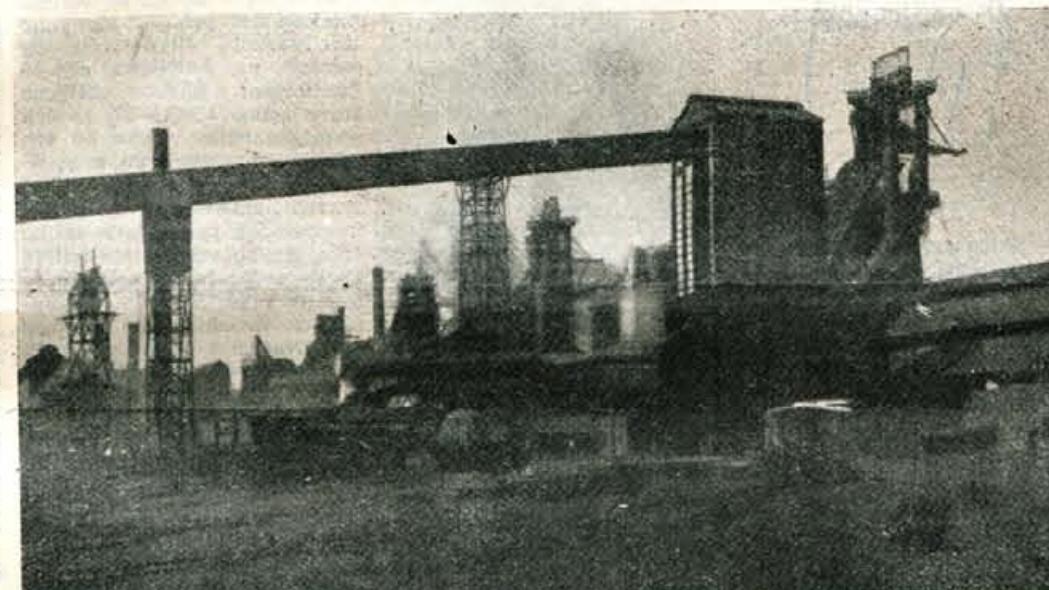
je, da si ta družbeni sila močno prizadeva za industrializacijo, vendar pa se upira državnemu kontroli in vsakemu takemu planiranju, ki ne pomeni samo državno finančno pomoč.

Videl sem podjetja obeh skupin. V prvi vodijo kapitalisti iz kast Banijev in Marvarov. Zlasti slednji slovijo po brezvestnem izkorisčanju in brezbržnosti.

Vozil sem se v letalu, ki pripada koncernu Birla. Med letenjem se je celo zgordilo, da je s krila odtrgala velika aluminijeva plošča in padla v Arabsko morje. Takrat sem se spoznal z »gospodinjo letala«, osemmajstletno Barbkjo. Rekla je, da to pri njihovi družbi nič nenavadnega. Čez mesec sem jo spet srečal v nekem hotelu v Kalkutti, po treh tednih pa sem že slišal, da je nad Kašmirem strmoglavlila z vsem totalom. Nihče si ni bil rešil življenja.

Povsem drugače delajo Parši, pripadniki druge, v pravem smislu industrijske buržoazije. Zaradi tega, ker vedno manj predstavlja široko družbeno gibanje, vedno bolj pa interese samostojne sile, ki se dviga nad družbo. Poraja se pravata birokratska kasta. Petletka je njen največje delo. Z njo je napredni državni kapitalizem ogromno pridobil na moči in pomenu, z njo se bo čedalje bolj krepli.

V vsej tej igri družbenih sil, med političnimi spopadi, provokacijami in premišljjanji o prihodnosti pa »petletka« naša teče... Gradijo se jezovi, električne centrale, ceste, otroška zavetišča. Nastajajo nova mestna in orjaške tovarne. Graditelji, preprosti, neplisni, v usodo vdani indijski ljudje prenašajo tovore, mešajo blato in gradijo nasipe, kopljajo kanale, montirajo traverze. In doma ne vedo, kaj delajo. Zapustili so jih, da delajo na nekakšni velikanski stvari, ki se imenuje »Petletni plan«, na delu nečesa odmaknjenega in ne-

Del Tatine ekclarne v Jamshedpuru, največjega podjetja v Aziji

vse to jasno kaže na njen značaj.

Manjši del buržoazije je na prednjem. Živiljenjsko se je povzel z industrijo, predvsem težko. Odtrgal se je od predkapitalistične velešpekulacije in pričel s trdnim, dolgoročnim, »poštenskim« gospodarjenjem. Navzpel se je zahodnega, angleškega kapitalističnega duha, odtrgal od zemljiskih koristih in s svojo dejavnostjo danes ne dvomno že zelo koristi indijski gospodarski celoti. Jasno

družina Tata, ki proizvaja vse od mila in papirja do lokomotiv in težkih konstrukcij, je v svoja podjetja uvedla brézben red, najmodernejši protovodi postopek, uporabu znanosti, tovarniško časopisje, na katerem ji samo lahko zavidamo, sorazmerno dober sistem socialnega zavarovanja, razdeljevanje stanovanj, strokovno šolstvo itd. Pri njih izkorisčanje ni grobo in primitivno, ampak spritno prikrito in moderno.

Tretja sila ki se vedno bolj uveljavlja okoli vprašanja: »Kaj pa industrija?« je indijska država. To ni več start državni aparat iz »Indijske civilne službe«, ki je zvesto služila angleškemu imperializmu. Po osvoboditvi se je povzpel na položaj edinega oblastnika v deželi. Danes je indijska državna birokracija tista sila, ki še najbolj uveljavlja razvoj proizvodnih sil in skuša združiti okoli sebe napole vseh družbenih sil, da bi dosegli ta cilj. To pa ne more

J. Z.

Jež Tangabadra med gradnjo

Vrišč, pretepanje, jok, sovraščvo

Nocoj sem bila v sanjah majhna deklica. Hitela sem po tržaških ulicah v slovensko šolo k Sv. Jakobu.

Se sedaj jo vidim pred seboj kakor takrat. Leta 1909. je Ciril-Metodova šola najela staro enonadstropno hišo in poleg ležeči pritlični hlev. V hlevu je bil moj razred. Načrpani smo bili v ozkih klopih, vendar je bilo lepo. Pod okni je bila groblja — nepočitna svet. Nekaj korakov od šole je bila velika večnadstropna italijanska šola. Ce je bil v njej pouk poprej končan, se je zbrala množica italijanske »mularije« pod nasimi okni, izzivala in motila pouk.

Nekoč smo imeli petje. Naspa pesem je lepo in glasno donela skozi odprta okna. Zunaj so pa klicali: »Sciavi, abasso i sciavi!« (»Dol s Slovenci!«) Petje je utihnilo. »Kaj naj jem odgovorimo?« je vprašala učiteljica. »Hej, Slovenci!« sem zaklicala. Ves razred je navdušeno vzkliknil: »Da, da, Hej Slovenci!« Dajmo, glasno, lepo, lepo! In smo peli, peli, in naše prsi je širil velik pot gum.

Prisli so fašisti z ricinovim oljem, umori, pretepanjem, mučenjem. Naše ljudi so deportirali na Liparske otroke, v Italijanske zapore, ječe.

Iz dobe ricinovega olja se spominjam gospoda Počivalnika. Bil je orjak, širok in močan kot hrast. Nekega večera je potkal na njegova vrata. Vežo so se zagneti italijanska učiteljica in še devet

In potem, če nekaj let je na istem mestu zraslo krasno širinadstropno šolsko poslopje, ponos vseh tržaških Slovencev, nova šola. Spominjam se dneva, ko so jo otvorili. Bila je nedelja. Nepretrgana množica je hodila po stopnicah, ogledovala sobe, tipala marmor na stopnišču, ogledovala učila, in bila srečna. Videla sem delavca, ki je z raskavo roko božal ograjo, v očeh so se mu bleščale solze. Tudi on je prispeval za šolo. Majhen kamenček po geslu: »Mal polož dar domu na oltar!« Naša ljubljena šola! Postala je osemrazrednica in je imela prvo vrotno moči.

In potem se spominjam dneva, ko je imel italijanski poslanec Giunta 20. julija 1920 na Glavnem trgu tisti hujšajoči govor. Drhal je s tuljenjem udrla pred naš Narodni dom, razbijala in ga zažgal. To je bila prva strašna bakla, črnih junakov. Učiteljica je držala v rokah poln kozarc v ricinovega olja. »Popijte!« je rekla z očarljivim nasmehom. Počivalnik je udaril s svojo mogočno šapo od spodaj po kozarcu, da je olje pljušnilo učiteljici v obraz in se poceplilo po bluzi.

Potem se je pričel boj. Eden proti devetim. Umaknil se je v sobo in si zavaroval hrbet. Nastal je neznanški hrup. Tudi Počivalnik je katero skupil, a napadalci te gore le niso mogli premakniti. Nenadoma je začutil, da se nekdo plazi za njegov hrbet, ravno ob omari. Pritisnil je s svojimi mogočnimi pleči. Samo »rsk!« je reklo in nekaj črnega je omanjilo na tla. Fašisti je obležali kot cunja in obračal oči. Z odprtimi ustmi je lovil sapo. Le nekaj brc in železni udarci, — teren je bil očiščen.

Fašisti so posegli po še hujšem...

Tudi strojno olje

Ro je v goriški stolnici končala polnočnica, je organist — slovenski skladatelj in pevovodja — po kratkih preljudijih prešel na slovenske božične pesmi. Tedaj so bile že prepovedane. Orglal je, polna cerkev Slovencev je pričela polglasno prepevati. Sladkost slovenske pesmi je bila v hipu uničena. Na kor so vdrli fašisti, odvlekli organista in mu vili v usta strojnegata olja. Čez tri dni je v strašnih bolečinah umrl. Doma je jokala mlada žena nad zibko nekaj mesecev starega otročička.

Trst je zaprl vse slovenske šole v okolici. Učitelji so se znašli na cesti. Nekateri so dobili službo na Gorškem, drugi v postojnskem okraju ali Istri, kjer so bile za tedaj še dovoljene, čeprav je bilo njihovo število občutno skrčeno. »Provveditoro agli studii« (pokrajinski načelnik za šolstvo) nas je poklical na konferenco. V štenu velike Italije z dvatisočletno kulturo, ki vsem narodom priznavata pravico do lastne izobrazbe, nam je slovensko izjavil, da bo oblast spoštovala slovenske tradicije in jezik. Slovenski učitelji bomo spoštovani in zaščiteni. Le zato, da bi pobliže spoznali visoko italijansko kulturo in v znak prijateljstva med nami, bodo na slovenskih šolah pomnožene ure italijanskega pouka in bomo dobili v svoje vrste še

nekaj dobiti italijanskih kolegov. Sicer pa zahtevajo od nas le lojalnosti in spoštovanja zakonov. — Poudaril je: »Nihče ne bo premeščen v stare pokrajine (v notranjost Italije).« — Držal je besedo. Ti si dan res ni bil nihče predstavljen v Italijo. Dobili smo pa nove kolege. Dva, tri na solo, po potrebi bratskega spoznavanja.

Sola je postala središče ovaduštva. Vsaka naša beseda je bila pretehanata, vsak pogled nadzorovan. Če nekaj mesecev so že začeli premeščati v »kraljestvo«, ker se je izkazalo, da slovenski učitelji komaj čakajo, da bi planili v naročje matere Italije, ki širi tudi za drugorodce svoje roke v ljubež objem. Mnogi so počeli v Jugoslavijo. Kdor pa te sreče ni imel, je v Italiji spoznaval »kulturo«.

Izšel je tisti prosluli odlok, ki je zadal smrtni udarec našim šolam: Postopna ukinitev slovenskih razredov in uvažanje italijanskih. Le po dve urri na teden sem še smela učiti v prvem razredu. Gledala sem tiste dobre zveste oči, ki so me prosile pomoči. Slišala sem utrip njihovih srce. Ko sem odhajala iz razreda, so me revčki prosili: »Ostani te še, ker ste naša, ker vas razumemo. — Prosimo, prosimo!«

(Nadaljevanje prihodnjih)

ZANIMIVOSTI

INDOKINA IN ŠAMPANJEC

V uradnih poročilih o francoskem izvozu beremo tole: v letu 1952 smo izvozili v Indokino 1.096 tisoč steklenic francoskega šampanjca. To se pravi dvakrat več kot leta 1951. To je prav toliko vina, kot so ga izvozili v ZDA. Izvoz bo v letnem letu še večji.

V Indoklini je vojna, ki jo nekdo obilno zaliva s šampanjem. Eden preliva kri, drugi pa šampanjec.

CERKVENA NUMIZMATIKA

Župnik v francoskem mestu Vichyju pravi, da so njegovi verniki zelo pobožni, vendar samo na videz. Sam pravi tako: »če bi se ukvarjal z numizmatiko, bi imel sigurno največjo zbirko starega denarja. V cerkevnih nabiralnikih, kamor pobožni meščani mejejo svoje darove, najdem vse vrste denarja, samo pravega ne-«

K razpravi

,Daleč je še . . .“**Dajmo malčkom nekaj trajnega!**

Do zadnjega kotička poznam ljubljanski Tivoli in otroško igrišče v njem. Ne trdim, da se mi zdi vse na tem igrišču idealno urejeno, toda če pomislim na radost igrajočih se otrok ob lepih dneh, se mi stoji, da še mi nimamo nekaj podobnega. To željo sem po navedi takole skromno zatajila, češ, Ljubljana to vse finančno zmore, dela so bila v glavnem končana še pred vojno in mi Kranjčani si tega ne moremo privoščiti itd.

Té dni pa sem bila v Mariboru in sem to svojo miselnost popolnoma izpremenila, ko sem si ogledala mariborsko otroško igrišče in njegovo prisrčno ureditev.

V naravnem parku teče vodica v malo, s kamenji obloženo jezerce in po potoku se preliva v ilčen bazenček, ki kar kriči po čočtanju, saj vemo, da mali otroci bolj ljubijo to, kot pa kopanje. In dalje mala igrišča, posejana po zeleni trati, lepo ločena z barvastimi ograjicami, ki ne predstavljajo pregrad, ampak samo zaključene enote posameznih vrst igralnih naprav. V pravljični piramidi, katera ogrodje je poleti poraslo z bujnim ovijalkami, je z malimi klopicami tako vabljivo, da nehote premami malega oblikovalca, da se odpote, ko se je ukvarjal z galinico, vrtljakom in drugimi napravami.

Kaj se vam zdi, da v Kranju res ne bi zmogli nekaj podobnega? Imamo naraven gozd — park prav v središču mesta, imamo vodo in kamejne, imamo tovarne, ki bi nam igralne naprave same izdelale. Poleg tega imamo tudi strokovnjake, ki bi nam radi napravili idejne skice za lepo igrišče in končno bi prav lahko našli človeka, ki bi bil česar vsega lepega, ki bi na igrišču ne igral hudega psa čuvaja, ampak bi znal ljubezno in dovolj energično dopovedati malčkom, da jim pristaja samostreno razposajenost, ne pa vandalismem.

Praktični nasveti

Kurjavo poceni dobimo, če zmešamo prémogov prag z žaganjem, ga zgnetemo z namenočno ilovico in s tekočim prémogovim katranom. Iz te masne napravimo opeke in jih posušimo.

Kvas preizkusimo, ako vrzemo košček v kozarec vrele vo-

Vse to govorjenje in pisanje si poleg tega še prisrčno domače praznovanje.

Možnosti porabe teh sredstev, namenjenih za obdarovanje, je sto in sto, prav toliko je tudi potreb. Tu so šole, jasli, vrtci, sankališča in skakalnice, fizkulturna igrišča, mladinski odri, kopališča in kaj vsem kaj vse še.

Ne mislim, da je moj predlog glede igrišča najboljši, tudi ne vem, kako gledajo delovni kolektivi na to stvar. Zato bi želela, da se oglasti še kdo in da se zedinimo v tem ali naj bo naša ljubezen do otrok namenjena vsem otrokom našega mesta in okolice ali naj se držimo stare prakse, da vlečemo vsak na svojo stran in gledamo samo naše.

Meri Starčeva

Skiča zgoraj: Zadnje čas se zelo priljubljen model puloverja, oprijetega v bokih, ki si ga lahko same spletemo iz črne, ne preveč debele volne. Rutka za vratom ga lepo poživi. V naslednji številki bomo objavili krov in podrobna navodila za pletenje.

Desno: Prikupen otroški plašček iz sivega volnenega blaga, primeren za deklico od sedmega do devetega leta. Obšit je z modro klobučino, ki jo lahko nadomeščimo tudi z žametom.

de. Če plava na površju, je še uporaben. Učinek kvasa povečamo, če ga pred uporabo damo v mlačno mleko, kateremu smo dodali košček sladkorja.

Lakasto usnje operemo s sladkim mlekom, nato ga namazemo s surovim jajčnim beljakom in otremo z volnenou krpo.

Ne razvajajmo otrok

Napake, ki jih napravijo starši pri vzgajanju svojih otrok, izvirajo pogosto od nepravilno pojmovane roditeljske ljubezni.

Običajna ljubezen je seblčna, ki se nikoli ne odreže ljubljenu bitju, hoče ga obdržati samo zase in ga izoblikovati samo po svojih željah. Roditeljska ljubezen pa mora biti močnejša od take ljubezni, tako močna, da se zna tudi odreči.

Starši morajo svojega otroka vzrediti, negovati in vzgajati. Ko otrok odraste, mora biti sposoben živeti kot neodvisen človek. Vzgajati se pravijo torej, vplivati na otroka tako, da se bo iz njega razvil dober, pošten človek, toliko samo, da ne bo potreboval staršev za oporo v življenju. Starši navadno otroke preveč razvajajo. So roditelji, ki ne vidijo zapak svojega otroka, niti nimajo toliko moči vzgajati ga dovolj strogo, da bi se ta lahko prilagodil stvarnemu življenju. Iz razvajenca se bo razvijal nesposoben in nemočen mlad človek. Starši se kdaj pa kdaj sami utrišijo posledic, ki bi utegnil nastati zaradi njihove slabosti, in potem skušajo z neupravičeno strogostjo popraviti svoje napake. Vendata nedosednost otrokovemu značaju samo škoduje, ker vzbuja v njem le nasprotovanje in nevhaležnost.

Napačna je bojazen, da bodo starši otroka izgubili, če ga bodo zmerno navajali na resnično življenjsko stvarnost. Tačot otrok živi za duševnim kitajskim zidom, katerega bo po zakonu razvoja vendar moral enkrat prestopiti. Stopil bo v življenje nepočuen. In razčaran bo nad njim. Ni treba podpirjati, da pri tem grešijo največ matere.

Nasprotje razvajenemu otroku je otrok, vzgojen v hladni, stvari strogosti. Tako vzgaja svojega otroka marsikateri oče, ki pozna vse tegobe in borbe v življenju. Boji se, da je njegov sin vse premalo rezen in pri tem zoget pada v drugo skrajnost. Otroku prepuščajo vsako veselje, brani mu lahkonote otroške igre, postavljajo mu preveč resne dolžnosti, a vse zaradi tega, da bi se ta dovolj zgodaj privrdil na resnost in težave v življenju. Pri tem vzgojitev pozabljajo, da so brezskrbne igre otroku potrebne za pravilen duševni razvoj.

Prevelika strogost in čezmereno razvajanje sta torej dve napačni skrajnosti, v katerih naši starši pri vzgoji svojih otrok kaj radi zaldejo.

Ali pogosto umivanje las res škoduje?

Predsodek, da je pogosto nite. Nato izperite glavo z umivanje las škodljivo, je mlačno vodo (ne vročo). V popolnoma odveč. Cistoča je prvi pogoj zdravja, a brez iztisnite sok ene limone. Las zdravja ni lepote. Umijte glavo vsaj dvakrat na mesec.

Prva skrb je, da se rešimo nadležnega prhaja. Za suhe lase vzemite oliveno olje, za mastne pa kamilčno olje s kamforjem. Skrbno očiščeno staro zobno ščetko ali košček gaxe pomočite v eno od teh tekočin, z glavnikom razdelite lase in natrite kožo. Takoj zraven napravite drugo prečko, in postopek ponavljajte toliko časa, da bo vse lasične natroži z oljem. To lahko opravite v desetih minutah. Glavo zavrite s turbanom in pojrite spet. Najbolje je, da to storite v soboto zvečer, da boste imeli v nedeljo dovolj časa za umivanje glave.

Za umivanje suhih las je priporočljiv nasvet: zmešajte dva rumenjaka z dvema žlicama olivenega olja. Za mastne lase pa vzemite posebej sneg dveh beljakov.

Namočite glavo z mlačno vodo, razdelite rumenjake po laseh in lasične čvrsto drž-

Kozmetika

Meglj, dež, veter, hitre topnute spremembe, ki jih prinese vsaka jesen, niso nevarna samo za zdravje, ampak tudi za naš zunanjil vedež. Nežna koža na obrazu je najbolj izpostavljen vremenskim neprilikam. Zato je dobro, da že v prvih hladnih dneh posvetimo več pozornosti negi obraza in telesa. Poleg redne jutranje telovadbe, tople in mrzle vode — teh osnovnih sredstev za nego ženske lepote — moramo dobro paziti na zdravje, prehrano, redno prebavo in dobro spanje, ker lepota predstavlja v prvi vrsti dobro zdravje. Lahko uporabimo še toliko krem, pudra, rdečila in tuša za oči, vendar to ne bo nič pomagalo, če je naš obraz neprespan in zapuščen. Zato moramo obraz negovati s strokovno masazo, s toplo in mrzlo vodo in hranljivimi kremami. Potrebno nam je v prvi vrsti zadostno in mirno spanje, a zjutraj, preden zapustimo stanovanje, si namažimo obraz s hranljivo kremo, da obvarujemo kožo pred vetrom in mrzom.

Ali pogosto umivanje las res škoduje?

Predsodek, da je pogosto nite. Nato izperite glavo z umivanje las škodljivo, je mlačno vodo (ne vročo). V popolnoma odveč. Cistoča je prvi pogoj zdravja, a brez iztisnite sok ene limone. Las zdravja ni lepote. Umijte glavo vsaj dvakrat na mesec.

In še nekaj o frizuri. Izberite pričesko, ki vam pristoja in ne tiste, ki vam je všeč, pa čeprav napravi vašo prijateljico še bolj mikavno. Ista pričeska se ne poda vsem ženam, zato izberi frizure ni tako lahka. Upoštevaj moramo različne činitelje: 1. obliko obraza (okrogel ali podolgovat), nosu (raven, dolg, zaviran), čela (visoko, izbočeno, ozko) in končno brade (silasta, oglata, okrogla). S frizuro lahko popravite napake vašega obraza in pouparite lepoto posameznih delov. Današnja moda je tako različna, da vsaki ženi omogoča izbrati pričesko, ki se je najbolj poda.

Vitamin C ščiti telo pred skorbutom (slabokrvnost, kravavenje dlesni). Največ ga je v zelenjavi in sadju.

— Ne smete delati tega, Lilian, ne smete!

— Ne? In spet ga je poljubila. — Saj se ne bom zaljubila v vas.

Lilian in Mary sta točili potoke solza, medtem ko je Bik otočno sedel na edinem trdnem stolu revne sobice.

Lilian se je vedla kot razburjen otrok. — Pomisli, Mary, jaz sem bogata! Je vzklikala in objemala izjemoma Jacka in prijateljico.

Gospodinjo je privabil hrup, zato je vstopila in strogo vprašala, kaj se godi. Tudi njo je Lilian objela, saj v brezmejni sreči ni vedela, kaj počne.

— Glejte no, bogata dedinja v moji hiši, je vzkliknila ženska. Harry jo je pa kljub temu postavil pred vrata.

— Bert, pazite, je rekla Mary, Lilian je ponorela. Začela bo zapravljati in razsipati, da bo groza. Vsem sleparjem pojde na limanice.

— O, ne! Imam ukaz, da bdim nadajo in nadzorujem njene izdatke, dokler je ne privedem v New York.

— Mary, veš, ti pojdeš z menoj, boš moja... moja družabnica!

Ginjena je Mary spet zajokala. Tej tpolšni povodnji se je zaradi harmonije pridružil tudi Jack.

Teden, ki je potekel po tem dogodku, je bil za Harryja presneto naporen. Moral je biti Lilijin čuvaj v resničnem pomenu besede. Ves Hollywood je bil razburjen. Nezatna filmska Pepelečica je postala češnja slavna in iskana. Vse filmske družbe so ji ponujale angažmane in sijajne pogodbe. Velike modne hiše so jo obispale s kraljevskimi darili.

Ariel Kassak:

— Bodite pametni! Stric je mrtev. Zapatil vam je kup denarja. Isto toliko vaši sestrični Margi Malis, hčerki vašega strica Petra. Dedičina pripada vama. Cesar ni mogla užiti vaša mama, užijte vsaj vi, Lilian! Vam je v Hollywoodu všeč?

— Ne. Tu upoštevajo le talente. A jaz ga nimam. Ne delam si iluzij.

— Zelite vedeti kaj podrobnosti?

— Prosim.

— Vaš stric je bil multimilijonar. Njegovo premoženje se ceni na petdeset milijonov dolarjev.

— Petdeset mil... zastajal ji je dih.

— Natakar, whisky!, je naročil Harry in ga dal deklici, da jo spravi k sebi.

— Ne plašite se, Liliana, saj ne boste prejeli vseh! Takse bodo pobrale petintrideset milijonov. Za ostale stroške in pripise bo šel recimo še en milijon. Ostalo jih bo štirinajst, deljivih na dva dela med vas in sestrično Margo. Vaša letna renta bo znašala približno sto trideset tisoč.

— Koliko je na teden?, vpraša Liliana. — Matematika je bila vedno moja šibka stran.

— Dva tisoč petsto dolarjev.

— Vedno? Teden za tednom? Dajte, uščipnite me, da se zdudim!